Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Päiväys
Datum
14.3.2018

Dnro
Dnr

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende HE 148/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuun siirtämisestä maakunnalta kunnalle

Yleistä

Ympäristöministeriö kannattaa hallituksen esitystä laiksi eräiden ympäristöterveydenhuollon tehtävien järjestämisvastuun siirtämisestä maakunnalta kunnalle. Ympäristöministeriö pitää kuitenkin tärkeänä, että toimivista yhteistyömuodoista eri tehtävien välillä huolehditaan myös silloin, kun viranomaistoiminnot organisoituvat.

Tällä hetkellä ympäristöterveydenhuollon tärkeimpiä yhteistyökumppaneita kunnissa ovat kuntien rakennusvalvontaviranomaiset, ympäristönsuojeluviranomaiset ja maankäytön suunnittelu. Monissa kunnissa tehtävät on järjestetty yhteisen kuntayhtymän kautta, jossa on ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan tehtävät. Yhteistyö näiden toimijoiden kesken on tärkeä varmistaa myös maakuntauudistuksen jälkeen, kun organisoituminen muuttuu.

Hallituksen esitysten HE 15/2017 vp ja HE 148/2017 vp mukaan ympäristöterveydenhuollon järjestäminen siirtyy maakunnan tehtäväksi lisämaininnalla, että tehtävän hoitamiseen riittävät voimavarat omaava kunta voi kuitenkin sopia maakunnan kanssa järjestämisvastuun siirtämisestä tältä osin kunnalle. Siirtomahdollisuus edellyttäisi erityislain säännöstä sekä kriteerien määrittelyä laissa.

Ympäristöministeriö pitää tärkeänä, että yhteistyötä ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan tehtävissä tehdään sujuvasti myös jatkossa. On hyvä, että ympäristöterveydenhuollon, ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan välinen yhteistyö on mahdollista järjestää maakunnallisesti siten kuin hallituksen esityksessä HE 15/2017 vp on ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisen osalta osin mahdollistettu. Kunnan ympäristönsuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät voidaan alueen kaikkien kuntien ja maakunnan yhteisellä sopimuksella siirtää maakuntien tehtäviksi, mikäli alueen kunnat osoittavat tehtävään määrärahat. Kunnan rakennusvalvonta- ja ympäristönsuojelun tehtäviä on osin hoidettu jo monissa paikoisissa ylikunnallisesti, eikä kyseistä kehitystä ole tarkoituksenmukaista estää sillä, että tehtävät palautettaisiin takaisin jokaisen kunnan itsenäisesti hoidettavaksi.

Ympäristöministeriöllä ei ole tiedossa, että missään maakunnassa olisi näitä tehtäviä siirtymässä maakunnan vastuulle. Tiedossa on, että joissain maakunnissa on keskusteltu kuntien kanssa mahdollisuudesta siirtää kyseiset tehtävät maakunnalle, mutta kaikkien kuntien suostumus on tehtävän siirrolle ollut tähän mennessä rajoittava tekijä. Rajaus voi olla jäykkä, eikä se välttämättä mahdollista kuntien ja maakunnan päätöksiin ja sopimuksiin perustuvaa tarkoituksenmukaista tehtävien hoitoa kokonaisuutena.

Mikäli tehtävien organisointi maakunnallisesti ei ole mahdollista, on maakuntien ja alueen kuntien kuitenkin varmistettava, että maakuntauudistus ei muodosta estettä hyvälle yhteistyölle. Yhteistyön muodoista tulisi sopia siten, että yhteistyö on jatkossa mahdollisimman sujuvaa niin organisaation, henkilöstön kuin tietojärjestelmien tasolla.

Synergiat ympäristöterveydenhuollon ja ympäristötehtävien välillä Valtion lupa- ja valvontavirastossa (LUOVA)

Perustettavaan Valtion lupa- ja valvontavirastoon (LUOVA) ollaan keskittämässä sekä terveydensuojelun, että ympäristönsuojelun ohjaustehtävät. Terveydensuojelun ja ympäristönsuojelun tehtävillä on merkittäviä synergioita keskenään ja ohjaustehtävien keskittäminen luo uusia synergioita.

Terveydensuojelua ohjataan terveydensuojelulain avulla. Terveydensuojelulain tarkoituksena on mm. ihmisten terveyden ylläpitäminen ja edistäminen. Lisäksi sen tarkoituksena on ennalta ehkäistä, vähentää ja poistaa elinympäristöstä tekijöitä, jotka voivat aiheuttaa terveyshaittaa. Terveyshaitalla tarkoitetaan ihmisessä todettavan sairauden ja terveyshäiriön lisäksi sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä.

Ympäristönsuojelua ohjataan ympäristönsuojelulain avulla. Lain tavoitteena on ehkäistä pilaantumista ja päästöjä, turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö sekä edistää luonnonvarojen kestävää käyttöä ja vähentää jätteiden määrää.

Molempien lakien mukaiset tavoitteet ovat monin osin samoja: Turvata terveellinen, turvallinen ja viihtyisä elinympäristö ja ehkäistä terveys- ja ympäristöhaittojen syntyminen. Lakien mukaiset keinovalikoimat monin osin täydentävät toisiaan. Terveydensuojelun valvonnan ja ympäristönsuojelun valvonnan osalta onkin LUOVAssa löydettävissä uusia synergioita.

Yhteistyön takaamiseksi terveydensuojelun- ja ympäristönsuojelun ohjauksesta vastaavien valvontaviranomaisten tulee tehdä erittäin tiivistä yhteistyötä keskenään, tämä toteutuu hyvin LUOVAssa. Viranomaisten välisen yhteistyön tarve tulee korostumaan myös jatkossa, jotta terveydensuojelun ja ympäristönsuojelun korkea taso ja synergiat pystytään edelleen turvaamaan niin maakunnissa kuin kunnissa.